

มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Chiang Mai University

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

เรียน หัวหน้าครัวเรือน

ข้าพเจ้า นายธีรพงษ์ ธรรมโชติ นักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาการจัดการมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ มีความประสงค์ที่จะศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ เรื่อง การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม ในครัวเรือนและชุมชนของท่าน เพื่อประกอบการศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของชุมชนต่อการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ประสบอุทกภัย : กรณีศึกษาน้ำท่วมบ้านคำดอนมูล หมู่ที่ 2 ตำบลบ้านคำ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

ดังนั้นเพื่อให้การศึกษาในเรื่องดังกล่าวบรรลุผลตามวัตถุประสงค์การศึกษา จึงขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง เพื่อผลการศึกษาจะได้ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด อันจะเป็นประโยชน์ต่อครัวเรือนและชุมชนของท่านในการวางแผนจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมเมื่ออาจเกิดอุทกภัยในหมู่บ้านและชุมชนบ้านคำดอนมูลครั้งต่อไป และอาจเป็นประโยชน์ต่อหมู่บ้านอื่นที่ประสบปัญหาด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม ขณะเกิดอุทกภัยในลักษณะที่ใกล้เคียงกัน ในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะเก็บรักษาข้อมูลเป็นความลับ และขอรับรองว่าการตอบแบบสอบถามหรือการให้ข้อมูลของท่านจะไม่มีผลกระทบต่อทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อตัวท่าน ครัวเรือน และชุมชนของท่านแต่ประการใด

แบบสอบถามชุดนี้แบ่งออกเป็น 6 ส่วนดังนี้

- ส่วนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานทั่วไป ได้แก่ ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล และปัจจัยทางสังคมของหัวหน้าครัวเรือน
- ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านความถี่ในการรับรู้ข่าวสารของหัวหน้าครัวเรือน
- ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ ด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม ของหัวหน้าครัวเรือน
- ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านทัศนคติ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าครัวเรือน
- ส่วนที่ 5 ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมของหัวหน้าครัวเรือนและชุมชนต่อการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม
- ส่วนที่ 6 ข้อมูลด้านความร่วมมือของหัวหน้าครัวเรือนต่อการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม

ท้ายที่สุดนี้ผู้ศึกษาหวังว่าจะได้รับความร่วมมือจากท่านด้วยดี และขอขอบพระคุณล่วงหน้าในความร่วมมือของท่านมา ณ. โอกาสนี้

(นายธีรพงษ์ ธรรมโชติ)

**ส่วนที่ 1. ข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลและปัจจัยทางสังคมของ
หัวหน้าครัวเรือน**

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ในช่อง () ที่ตรงกับความเป็นจริงของท่านมากที่สุด

1. เพศ () 1. ชาย () 2. หญิง
2. อายุ _____ ปี
3. สถานภาพการสมรส () 1. โสด/หม้าย/หย่า/แยก () 2. สมรส อยู่กินกับสามี/ภรรยา
4. การศึกษาสูงสุด () 1. ไม่ได้เรียน () 2. ประถมศึกษา () 3. มัธยมศึกษา () 4. ปวช./ปวท./ปวส. หรือเทียบเท่า () 5. ปริญญาตรี () 6. สูงกว่าปริญญาตรี
5. อาชีพ () 1. เกษตรกรรม () 2. ค้าขาย/รับจ้าง/รับราชการ
6. รายได้ของท่าน เฉลี่ยต่อเดือน ประมาณ _____ บาท
7. จำนวนสมาชิกในครอบครัวที่พักอาศัยอยู่จริง ในปัจจุบัน (รวมทั้งตัวท่านด้วย) _____ คน
8. ระยะเวลาที่ท่านอาศัยอยู่ในชุมชน กี่เดือน ในรอบ 1 ปี _____ เดือน
9. ตำแหน่ง ของท่านในหมู่บ้าน/ชุมชน () 1. มีตำแหน่งในหมู่บ้าน () 2. ไม่มีตำแหน่งใดๆ
10. หากเคยได้รับทราบข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับอนามัยสิ่งแวดล้อมหรือสิ่งแวดล้อมต่างๆที่อาจส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัย ท่านปฏิบัติอย่างไร หลังจากได้ รับรู้/รับทราบข้อมูลข่าวสาร/ข้อเสนอแนะในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม ดังกล่าว () 1. เห็นด้วย/สนับสนุนและปฏิบัติตามข้อเสนอแนะ () 2. เห็นด้วย แต่ยังไม่ได้ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะ () 3. ไม่เห็นด้วย () 4. ไม่เห็นด้วย/คัดค้าน
11. ท่านคิดหรือคาดคะเนว่าจะตีความสูงของที่ดินที่ใช้ในการปลูกสร้างบ้านเรือนของท่านอยู่ในระดับใด เมื่อเทียบกับความสูงของถนน () 1. ต่ำกว่า () 2. สูงกว่า
12. ระยะเวลาที่บ้านเรือนของท่าน เคยถูกน้ำท่วมขังในฤดูน้ำหลาก นานที่สุดกี่วัน () 1. 1-14 วัน () 2. 15 วันขึ้นไป

ส่วนที่ 2 ข้อมูลด้านความถี่ในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าครัวเรือน ในรอบ 1 ปีที่ผ่านมา

ลำดับ	ประเภทสื่อ	เคยมากกว่า 5 ครั้ง/ สัปดาห์ (4)	เคย 4-5 ครั้ง/ สัปดาห์ (3)	เคย 2-3 ครั้ง/ สัปดาห์ (2)	เคย 1 ครั้ง/ สัปดาห์ (1)	ไม่เคยได้รับ ข้อมูลข่าวสารเลย (0)
1.	วิทยุ					
2.	โทรทัศน์					
3.	หนังสือพิมพ์					
4.	แผ่นพับ/ใบปลิว					
5.	พนักงานปกครอง/ผู้ใหญ่บ้าน/กำนัน/อบค.					
6.	เจ้าหน้าที่สาธารณสุข/อสม./สถานีอนามัย					
7.	เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์/เจ้าหน้าที่กรมอุตุฯ วิทยา					
8.	หน่วยเฉพาะกิจหน่วยงานทหาร/ตำรวจ/มูลนิธิกู้ภัย/เอกชน					
9.	เพื่อนบ้าน/เพื่อนร่วมงาน					
10.	สมาชิกในครัวเรือน					

ส่วนที่ 3 ข้อมูลเกี่ยวกับความรู้ด้านการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมของหัวหน้าครัวเรือน

ขอให้ท่าน อ่านข้อความเหล่านี้ แล้วให้ตอบว่าข้อใดใช่หรือไม่ใช่การจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม ตามความเป็นจริงที่ท่านเข้าใจ		ใช่ (1)	ไม่ใช่ (0)
1.	เป็นการปรับปรุงคุณภาพน้ำดื่ม/ใช้ ให้สะอาด เพื่อสุขภาพ โภชนาการ		
2.	เป็นการจัดสรรน้ำใช้เพื่อการเกษตร และห้ามปล่อยทิ้ง		
3.	เป็นการปรับปรุงห้องน้ำ ห้องส้วม ในบ้านเรือน ชุมชน ให้สะอาดถูกสุขลักษณะ		
4.	เป็นการจัดการขยะ สิ่งปฏิกูลของเหลือใช้ น้ำทิ้งนี้ น้เสียจากบ้านเรือน ชุมชน		
5.	เป็นการจัดการสาธารณสุขโลก เพื่อใช้ในบ้านเรือน ชุมชน เช่น ไฟฟ้า โทรศัพท์		
6.	เป็นการควบคุมสัตว์พาหะนำโรคในบ้านเรือน ชุมชน		

ส่วนที่ 4 ข้อมูลด้านทัศนคติ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม

กรุณาทำเครื่องหมาย ✓ ตรงตามช่องที่ท่านเห็นว่าตรงกับความรู้สึกนึกคิดและความเป็นจริงมากที่สุด

กิจกรรม	เห็นด้วย (3)	ไม่แน่ใจ (2)	ไม่เห็น ด้วย (1)
1. หลังน้ำท่วมหากท่านพบเห็นว่ามีคนมาทิ้งขยะ ที่บริเวณบ้าน ชุมชน ที่รกร้างว่างเปล่าใกล้หมู่บ้านหรือปิดกั้นทางเดินน้ำสาธารณะของหมู่บ้าน ชุมชนของท่าน ท่านเห็นว่าเป็นเรื่องปกติธรรมดา ใครๆก็ทำกันทั้งนั้นรวมทั้งตัวท่านด้วย			
2. หลังการเกิดน้ำท่วมบ้านเรือนท่านคิดว่าการปิดกวางด เซ็ควัฒนกิจรักษาความสะอาดของบ้านเรือน ห้องน้ำห้องส้วมเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่ง			
3. ท่านคิดว่าไม่ต้องทำอะไร หากน้ำท่วมหลังจากเก็บข้าวของเครื่องใช้ที่จำเป็นแล้วก็รอส่วนราชการ มาให้การช่วยเหลืออย่างเต็มที่เพียงพอต่อการบรรเทาทุกข์แล้ว			
4. ท่านมีความคิดเห็นว่าการจัดหาน้ำสะอาด น้ำดื่มมาใช้เป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นที่สุดในครอบครัว ชุมชนของท่าน ขณะเกิดน้ำท่วม			
5. ท่านเห็นว่าหากเกิดน้ำท่วมจะเกิดผลดีต่อการกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูลตามรอบบ้านเรือนเพราะน้ำจะช่วยชะล้างพัดพาเอาขยะ และสิ่งปฏิกูลให้ออกไปจากบ้าน			
6. ท่านเห็นว่าการเจ็บป่วยด้วยโรคที่มีมากับน้ำท่วมเช่นโรคฉี่หนู ท้องร่วง หรือเกิดอุบัติเหตุในระหว่างน้ำท่วม ส่งผลกระทบต่อสุขภาพอนามัยของท่าน สมาชิกในครัวเรือน			

ส่วนที่ 5 การมีส่วนร่วม ของหัวหน้าครัวเรือนและชุมชนต่อการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ประสบภัย

ในรอบปีที่ผ่านมาท่านได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมต่อไปนี้บ้าง	มีส่วนร่วมมากกว่า 5 ครั้ง/ปี (4)	มีส่วนร่วม 4-5 ครั้ง/ปี (3)	มีส่วนร่วม 2-3 ครั้ง/ปี (2)	มีส่วนร่วม 1 ครั้ง/ปี (1)	ไม่มีส่วนร่วมเลยตลอดปี(0)
1.การวางแผน หาแนวทางในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมก่อนเกิดน้ำท่วม					
2.การรักษาความสะอาดของบ้านเรือน ที่สาธารณะในชุมชน หลังน้ำท่วม					
3.การดูแล รักษาสุขภาพอนามัยของตนเอง สมาชิกในครอบครัว เพื่อนบ้าน และสมาชิกในชุมชนโดยการจัดหาหา ขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานราชการ/เอกชน ในขณะที่เกิดน้ำท่วม					
4.การควบคุมป้องกันโรคที่มักเกิดขึ้นขณะเกิดน้ำท่วม โดยการควบคุมสัตว์ แมลงพาหะนำโรคและจัดหารองเท้าบู๊ตสวมใส่ป้องกันโรคน้ำกัดเท้า โรคผิวหนัง					
5.การจัดหาน้ำสะอาดเพื่อการดื่ม/ใช้ในครัวเรือนและชุมชน ในขณะที่เกิดน้ำท่วม					
6.การปรับปรุงระบบสุขาภิบาลในครัวเรือน/ชุมชน ด้วยการกำจัดขยะและสิ่งปฏิกูล หลังน้ำท่วม					
7.การป้องกันอุบัติเหตุต่างๆ ในขณะที่เกิดน้ำท่วม					

ส่วนที่ 6. ข้อมูลด้านความร่วมมือของหัวหน้าครัวเรือนและชุมชนต่อการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อม

1.ท่านได้จัดหรือปรับปรุงบ้านเรือนให้ถูกสุขลักษณะ หลังการเกิดอุทกภัยอย่างไร

.....

2.ท่านให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาอนามัยสิ่งแวดล้อมที่เกี่ยวกับการปรับปรุงน้ำ ฝั้ว ขยะและสิ่งปฏิกูลในบ้านเรือน และชุมชนของท่านอย่างไร

.....

3.ท่านได้ช่วยดูแลและรักษาความสะอาดของแหล่งน้ำเช่นบ่อน้ำตื้น แม่น้ำลำคลองและที่สาธารณะในหมู่บ้านของท่านอย่างไร

.....

4.ท่านร่วมมือในการจัดกิจกรรมกลุ่ม รวมกลุ่มในชุมชน ในการจัดการอนามัยสิ่งแวดล้อมด้านการปรับปรุงแหล่งน้ำ การจัดหา น้ำสะอาดเพื่อการดื่ม/ใช้ อย่างไร

.....

5. ท่านเคยให้ความร่วมมือ โดยเข้าร่วมประชุมกับหน่วยงาน องค์กรต่างๆที่เข้ามาให้ความช่วยเหลือ ในขณะที่เกิดน้ำท่วมในหมู่บ้าน ชุมชนกับหน่วยงานใดบ้าง

.....

.....

6. ท่านตั้งใจที่จะให้ความร่วมมือ ในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาน้ำท่วมสิ่งแวดล้อม ในขณะที่น้ำท่วมในหมู่บ้าน คำนใดบ้าง

.....

.....

7. ท่านจะสามารถมีส่วนร่วม กับชุมชนในการป้องกันแก้ไขสิ่งแวดล้อมที่อาจจะส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ได้โดยวิธีใด

.....

.....

8. ในขณะที่เกิดน้ำท่วม ท่านมีวิธีการป้องกัน กำจัด และแก้ไขปัญหามลพิษ แมลงสาบ หนู และสัตว์มีพิษได้โดยวิธีใด

.....

.....

9. ขณะเกิดน้ำท่วม และหลังน้ำท่วม หากท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนของท่านประสบปัญหาด้านสุขภาพ เช่นเป็น โรคติดต่อ โรคผิวหนัง ตาแดง ท่านจะดูแลสุขภาพอนามัยตัวท่านหรือสมาชิกในครัวเรือนของท่าน โดยเบื้องต้นอย่างไร

.....

.....

10. ขณะที่เกิดน้ำท่วม บ้านเรือนของท่าน ท่านจะแก้ไขปัญหาละพาดหน้าอย่างไร เมื่อต้องการขับถ่ายอุจจาระ ในขณะที่สวมชุดน้ำท่วม ราคาไม่แพงและมีกลิ่นเหม็น

.....

.....

11. ขณะเกิดน้ำท่วม หากน้ำในบ่อน้ำของท่านมีสีขุ่น ไม่สะอาด ท่านมีวิธีการปรับปรุงคุณภาพน้ำดื่ม น้ำใช้ อย่างไร

.....

.....

12. ขณะเกิดน้ำท่วม ท่านจัดหาวัสดุเพื่อรับมือ ใช้งานแหล่งใด

13. ท่านจะเข้าไปมีส่วนร่วม กับผู้นำชุมชน เจ้าหน้าที่ภาครัฐ ในการป้องกันโรคติดต่อที่มากับน้ำท่วมได้โดยวิธีใด

14. ท่านมีวิธีการใดบ้าง ที่จะร่วมกัน จัดการกับปัญหาน้ำท่วมขังสิ่งแวดล้อมขณะเกิดน้ำท่วม โดยแบ่งขั้นตอนการจัดการ เป็น 3 ระยะ ดังนี้

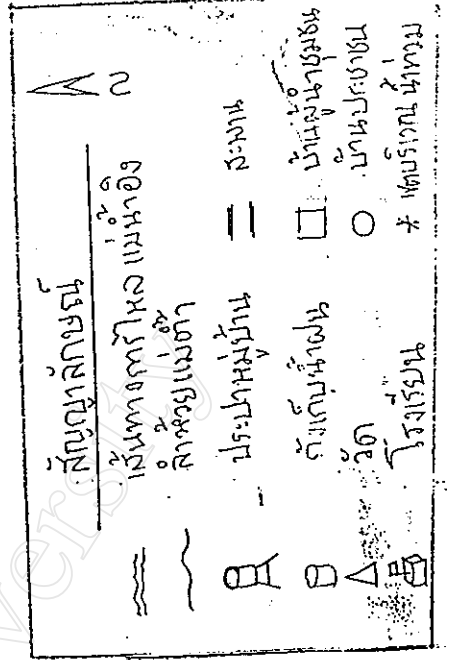
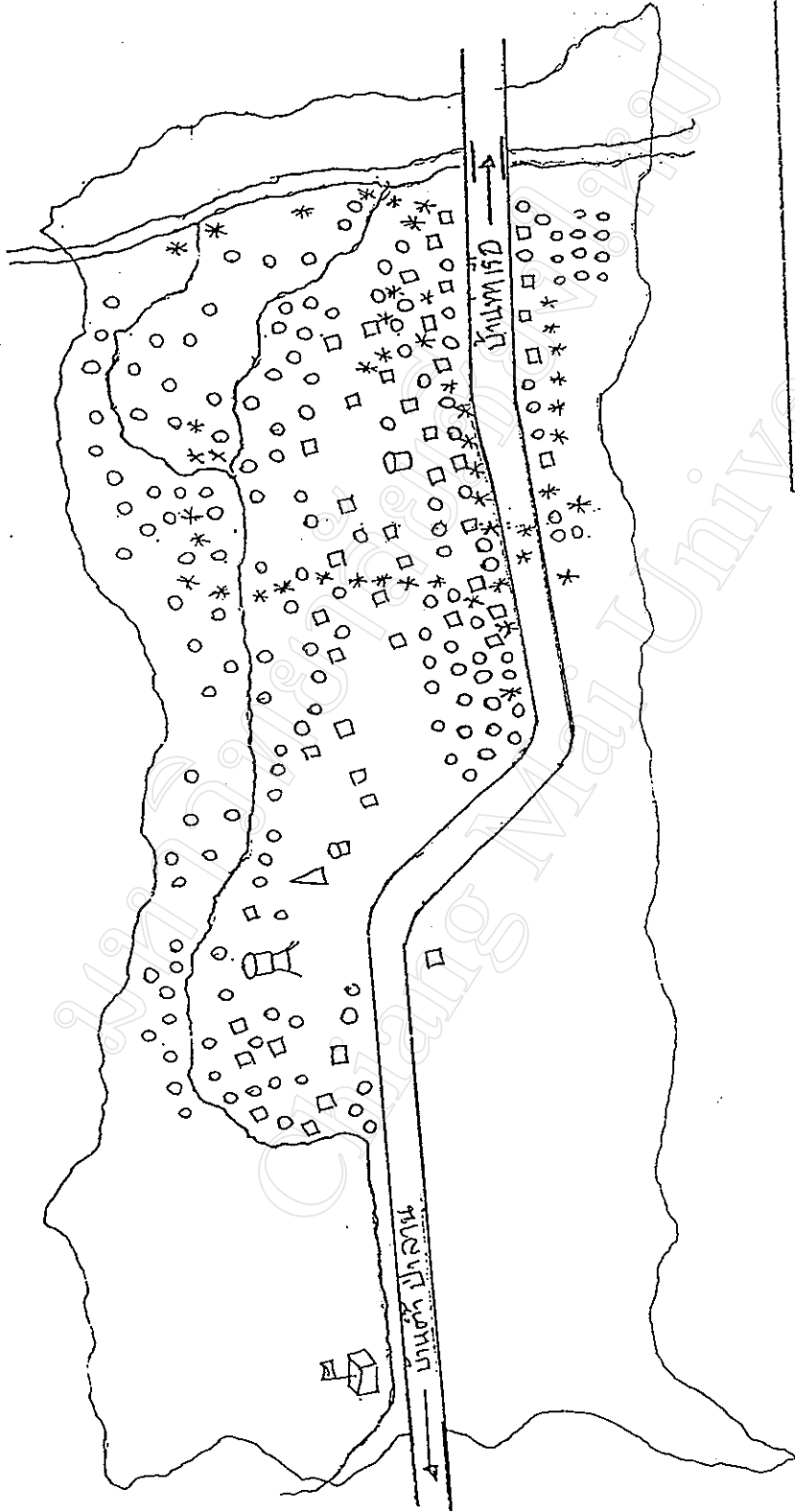
1. ระยะก่อนน้ำท่วม.....
2. ขณะน้ำท่วม.....
3. หลังน้ำท่วม.....

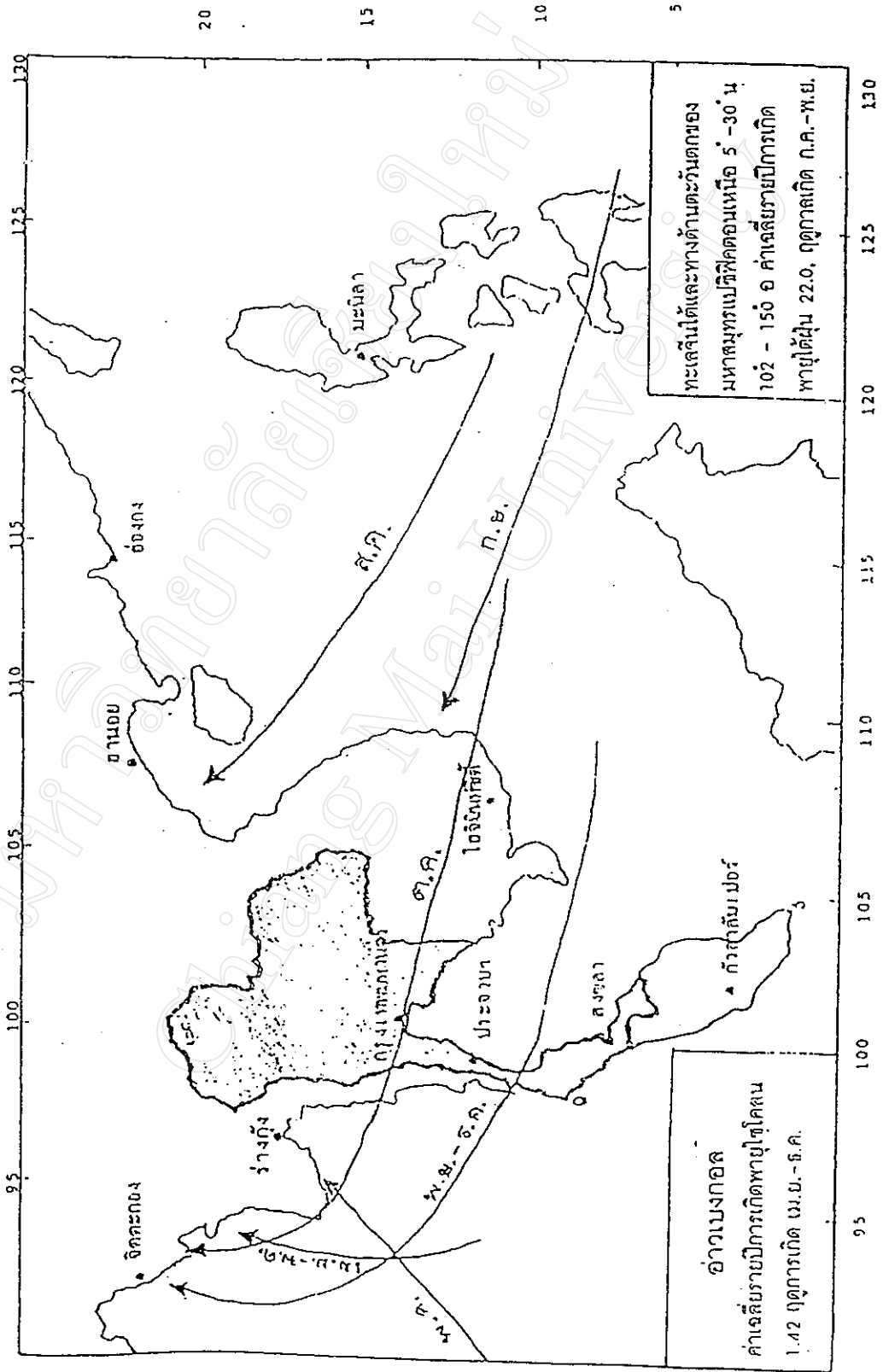
15. หลังน้ำลดลง ปัญหาน้ำท่วมขังสิ่งแวดล้อมที่พบมากที่สุด ในครัวเรือนของท่านมีอะไรบ้าง(เรียงลำดับความสำคัญมา 3 ข้อ)

- 1.....
- 2.....
- 3.....

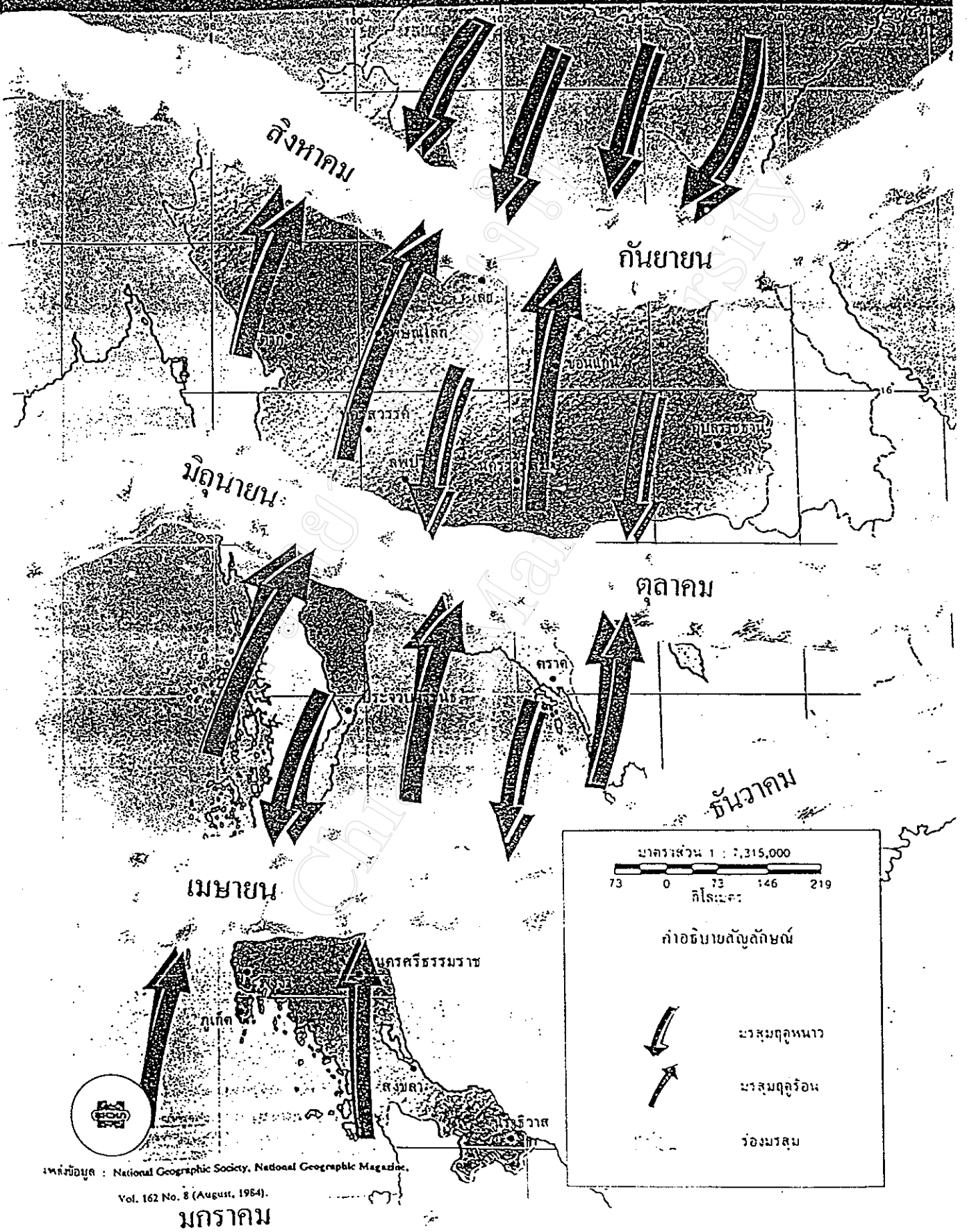
 ขอขอบพระคุณทุกท่านเป็นอย่างยิ่งที่ได้กรุณากรอกข้อมูลให้ตรงกับความเป็นจริงทุกประการ.

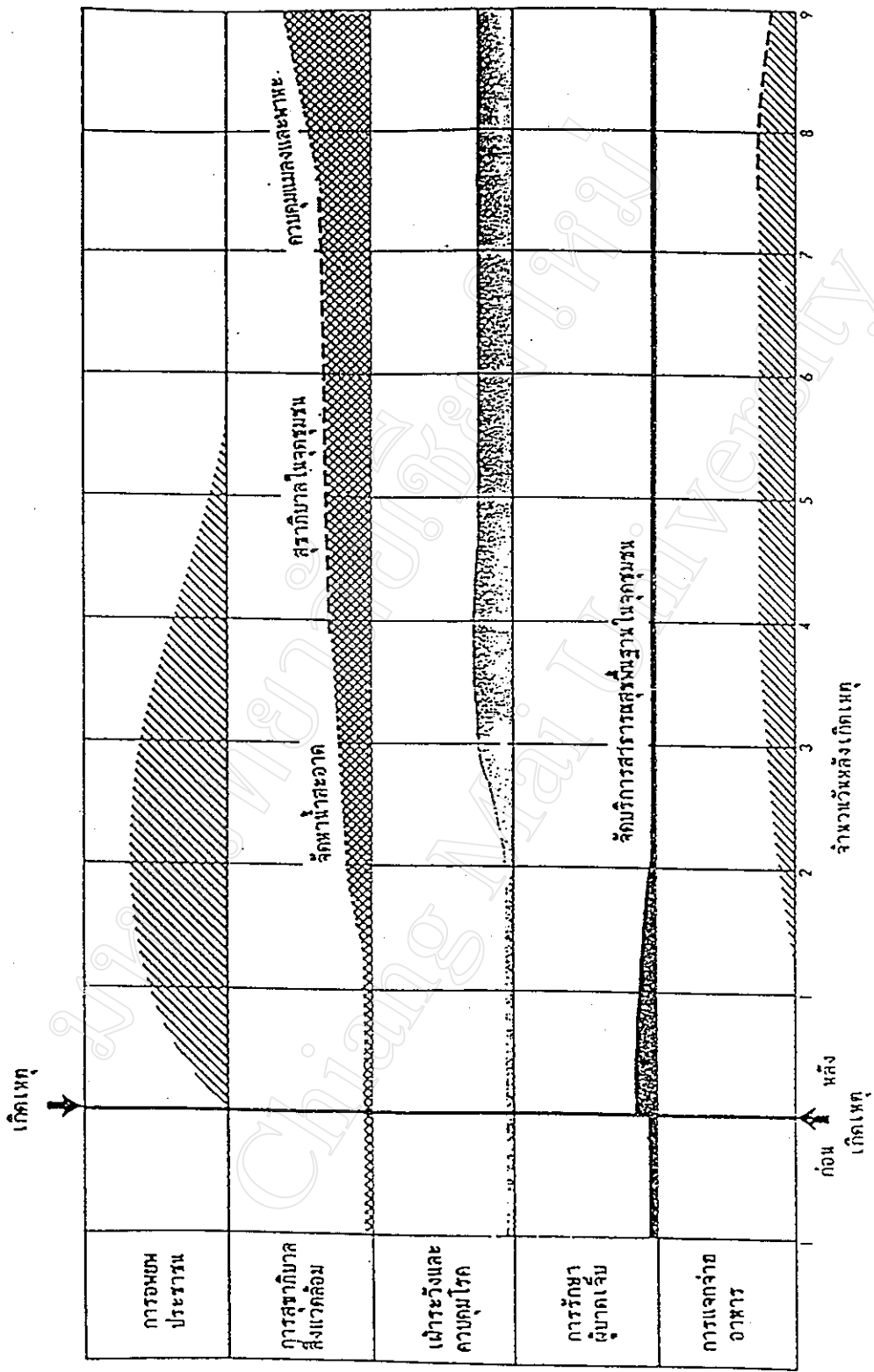
๑ แผนที่ตำบลบ้านตาต้อหนอง หมู่ที่ ๒ ตำบลบ้านตา อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา

เส้นทางเดินของพายุเขตร้อน

ภาพที่ 10 ลำดับความสำคัญของความต้องการ ด้านการแพทย์และสาธารณสุข เมื่อเกิดน้ำท่วม หรือพายุ

(สำเนา)

ประกาศกรมควบคุมโรคติดต่อ

เรื่อง การระวังป้องกันโรคติดต่อที่เกิดระหว่างน้ำท่วม และภายหลังน้ำท่วม

เนื่องจากในฤดูฝนของทุกปี มักมีฝนตกหนักติดต่อกันเป็นเวลานาน อันเป็นสาเหตุให้เกิดภาวะน้ำท่วมทั้งในกรุงเทพมหานครและตามจังหวัดต่าง ๆ เป็นประจำ และต่อไปอากาศก็จะหนาวเย็นลง การเปลี่ยนแปลงของดินฟ้าอากาศดังกล่าวอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดโรคติดต่อต่าง ๆ ซึ่งสามารถแพร่ระบาดได้ง่าย และรวดเร็ว กรมควบคุมโรคติดต่อจึงขอแนะนำประชาชนให้ทราบถึงโรคติดต่อที่อาจเกิดขึ้นและแพร่ระบาดระหว่างน้ำท่วมและภายหลังน้ำท่วม รวมทั้งวิธีการระวังป้องกันรักษา ดังต่อไปนี้

1. โรคติดต่อของระบบทางเดินอาหาร ได้แก่ โรคท้องเดินหรือท้องร่วง บิด ทัยฟอยด์ อาหารเป็นพิษ อหิวาตกโรค ดับอักเสบ เป็นต้น สาเหตุส่วนใหญ่เกิดจากการดื่มน้ำ หรือประกอบอาหารด้วยน้ำที่ไม่สะอาดหรือน้ำที่มีเชื้อโรคซึ่งปะปนมากับสิ่งปฏิกูลต่าง ๆ เช่น อุสจวะะ ปัสสาวะ ฯลฯ รวมทั้งเกิดจากการรับประทานอาหารที่ไม่สะอาดหรือไม่สุกด้วย โรคติดต่อประเภทนี้มักจะเกิดขึ้นเป็นประจำ แม้จะไม่อยู่ในภาวะน้ำท่วมก็ตาม

2. โรคติดต่อทางระบบผิวหนัง เช่น โรคเลปโตสไปโรซิส ซึ่งเกิดจากเชื้อแบคทีเรีย ที่อยู่ในปัสสาวะหนูหรือสัตว์เลี้ยงทุกชนิด รวมทั้งสัตว์ป่า ซึ่งปะปนอยู่ในน้ำและสามารถอยู่ในสิ่งแวดล้อม ดิน โคลน แอ่งน้ำ ร่องน้ำ น้ำตก แม่น้ำลำคลองฯ ได้นานเป็นเดือน อาการที่พบได้บ่อย เป็นไข้เฉียบพลันหนาวสั่น ปวดศีรษะรุนแรง ปวดกล้ามเนื้ออย่างรุนแรง (มักปวดที่น่องและ

โคนขา กล้ามเนื้อหลังและท้อง) ตาแดง อาจมีไข้ติดต่อกันหลายวันสลับกับระยะไข้ลด มีผื่นที่เพดานปากมีจุดเลือดออกตามผิวหนังและเยื่อหู ตับและไตวาย ดีซ่าน ความรู้สึกสับสน ซึม กล้ามเนื้อหัวใจอักเสบ เป็นต้น คนที่ขาดความเข้าใจในอาการเหล่านี้จะคิดว่าเป็นโรคอื่นไม่รีบไปรับการตรวจรักษาอาจทำให้บางรายเสียชีวิตได้

3. โรคติดเชื้อระบบทางเดินหายใจ ได้แก่ ไข้หวัด เจ็บคอ หลอดลมอักเสบ ปอดอักเสบหรือปอดบวม เกิดจากการหายใจเอาเชื้อโรคที่ฝักระจายอยู่ในอากาศ เชื้อเหล่านี้อยู่ในละอองเสมหะ น้ำมูก น้ำลายของผู้ป่วยที่ไอจามออกมา นอกจากนี้เชื้อยังอาจติดอยู่กับภาชนะหรือของใช้ที่เปื้อนน้ำมูก น้ำลายของผู้ป่วย ประกอบกับการที่มีสภาวะอากาศอับชื้นและหนาวเย็น ทำให้ร่างกายมีภูมิต้านทานโรคลดต่ำลง จึงมีโอกาสติดโรครดังกล่าวได้ง่าย

4. โรคไขเลือดออก เกิดจากยุงลาย ซึ่งเพาะพันธุ์ในภาชนะมีน้ำขังได้ทั้งในบ้านและรอบบริเวณบ้าน พบทั้งในเด็กและผู้ใหญ่แต่จะพบในเด็กมากกว่า มีอาการเป็นไข้สูง หน้าแดง ปวดหัว ปวดเมื่อยตามตัว หลังจากมีไข้ 2-7 วัน เด็กส่วนใหญ่จะมีอาการดีขึ้น อย่างไรก็ตามบางรายจะมีอาการซึมลงเลือดออกง่าย ซีดอก หมดสติและเสียชีวิตได้

5. โรคไขสมองอักเสบเจอี เกิดจากการติดเชื้อไวรัสชนิดหนึ่ง มียุงรำคาญเป็นพาหะนำโรค ซึ่งมักแพร่พันธุ์ในแหล่งน้ำในทุ่งนา ยุงชนิดนี้ได้รับเชื้อไขสมองอักเสบเจอีขณะกินเลือดสัตว์ โดยเฉพาะหมูเป็นแหล่งโรคที่สำคัญ จากนั้นเมื่อยุงมากัดคน ก็จะปล่อยเชื้อเข้าสู่ร่างกายทำให้คนติดโรคได้ ส่วนใหญ่ของผู้ติดเชื้อมักไม่มีอาการในรายที่มีอาการจะมีอาการไข้สูง ปวดศีรษะ คลื่นไส้อาเจียน ซึม หากอาการรุนแรงผู้ป่วยอาจไม่รู้สึกรู้สิดตัวและเสียชีวิต บางรายเมื่อหายป่วยอาจมีความพิการทางสมอง สติปัญญาเสื่อมหรือเป็นอัมพาตได้

6. โรคเยื่อตาอักเสบ หรือตาแดง เกิดจากเชื้อไวรัส เชื้ออยู่ในน้ำตา และซีตา ติดต่อกันโดยการสัมผัสใกล้ชิด หรือใช้ของใช้ส่วนตัวร่วมกัน นอกจากนี้ ยังอาจเกิดตาอักเสบเนื่องจากการใช้น้ำที่ไม่สะอาดล้างหน้า อาบน้ำ หรือถูหน้า สกปรกที่มีเชื้อโรคกระเด็นเข้าตา หรือเกิดจากการใช้มือ แขน และเสื้อผ้าที่สกปรก ขยี้ตา หรือเช็ดตา

7. อันตรวยจากสัตว์มีพิษ เช่น งู ตะขาบ แมงป่อง ซึ่งหนีน้ำมาหลบอาศัยในบริเวณบ้าน

คำแนะนำในการระวังป้องกันโรคดังกล่าวข้างต้น มีดังนี้

1. ล้างมือ ล้างเท้าให้สะอาดทุกครั้งหลังจากเดินย่ำน้ำ หรือถูหน้า สกปรก แล้วใช้ผ้าที่สะอาด เช็ดให้แห้ง อย่าปล่อยให้แห้งเป็นเวลานาน ควรใช้เครื่องป้องกันให้เป็นนิสัย เช่น การใช้รองเท้าน้ำ หลีกเลียงการสัมผัสพื้น ที่ชื้นแฉะที่มีการเลี้ยงสัตว์ และสัมผัสกับสภาวะสัตว์ การควบคุมหนู โดยการ ทำลายและการสุขาภิบาลสิ่งแวดล้อม

2. อย่าใช้มือ แขน หรือผ้าที่สกปรกขยี้ตา หรือเช็ดตา และระวังมิให้น้ำ สกปรกกระเด็นเข้าตา ใช้น้ำสะอาดล้างตาทุกครั้งที่ถูกน้ำสกปรก

3. ระวังมิให้เกิดอุบัติเหตุจากการถูกของมีคมและสัตว์มีพิษกัดต่อย โดยการจัดและดูแล บ้านเรือนให้สะอาดและเป็นระเบียบเรียบร้อย ไม่ปล่อยให้ สกปรกรุงรัง อันจะเป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์มีพิษหรือเป็นแหล่งเพาะพันธุ์แมลงวันได้

4. ตรวจดูโอ่งน้ำ หรือภาชนะเก็บน้ำอื่น ๆ ให้มีฝาปิดมิดชิด และ ทำลายแหล่งที่มีน้ำขัง เช่น ในกะลา กระจับปริง ฯลฯ เพื่อมิให้เป็นแหล่งเพาะพันธุ์ ยุงแพร่โรคได้ เปลี่ยนน้ำในแจกัน ดอกไม้หรือปลูต่าง อย่างน้อยทุกๆ 7 วัน หรือใส่เกลือ/ผงซักฟอกลงในขาจากรองตู้กับข้าว หรือปล่อยปลากินลูกน้ำ เช่น ปลาหางนกยูงลงในภาชนะเก็บน้ำใช้หรืออ่างบัว เป็นต้น

5. หากมีอาการเจ็บป่วย ไม่สบาย หรือผิวหนังเริ่มเปื่อย เกิดตุ่มคัน น้ำกัดเท้า หรือมีบาดแผล ควรทำการรักษาเสียตั้งแต่เริ่มเป็น ก่อนที่อาการเหล่านี้จะลุกลามและเกิดโรคแทรกซ้อนขึ้น

6. รักษาร่างกายให้อบอุ่นอยู่เสมอ เพื่อให้ร่างกายมีความต้านทานโรค

7. ดื่มน้ำที่สะอาดทุกครั้ง เช่น น้ำที่ต้มแล้ว หรือน้ำที่ใส่คลอรีน

8. ล้างมือให้สะอาดก่อนรับประทานอาหารทุกครั้ง และรับประทานอาหารที่สะอาด สุกใหม่ ๆ และไม่มีแมลงวันตอม

9. ถ่ายอุจจาระลงในส้วม และล้างมือให้สะอาดหลังถ่ายอุจจาระ ในช่วงที่น้ำท่วมหากไม่สามารถถ่ายอุจจาระลงในส้วม ห้ามถ่ายอุจจาระลงในน้ำโดยตรง แต่ให้ถ่ายอุจจาระลงในถุงพลาสติก แล้วใส่ปูนขาวจำนวนพอสมควร ปิดปากถุงให้แน่น นำใส่ถุงดำ (ถุงขยะ) อีกครั้งหนึ่งก่อนนำไปทิ้ง

10. ควรรับการฉีดวัคซีนตามคำแนะนำของเจ้าหน้าที่สาธารณสุข หรือตามประกาศของทางราชการ

ประกาศ ณ วันที่ 6 สิงหาคม พ.ศ. 2544

(ลงชื่อ) สมทรง รัชเฝ้า

(นายสมทรง รัชเฝ้า)

อธิบดีกรมควบคุมโรคติดต่อ

สำเนาถูกต้อง

ก๊อ วรชเกษ
(นางสาคร วรชเกษ)

นักวิชาการควบคุมโรค 7

7 สิงหาคม 2544

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล นายธีรพงษ์ ธรรมโชติ

วัน เดือน ปีเกิด 27 มีนาคม 2506

ประวัติการศึกษา

- 2520 ประถมศึกษา โรงเรียนชุมชนบ้านแม่ทั้ง อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่
- 2523 มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสอดพิทยาคม อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่
- 2524 มัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนวัฒโนทัยพายัพ จังหวัดเชียงใหม่
- 2527 ประกาศนียบัตรเจ้าพนักงานสาธารณสุข (อนุปริญญา)
วิทยาลัยการสาธารณสุขภาคเหนือ จังหวัดพิษณุโลก
- 2531 ปริญญาตรีสาธารณสุขศาสตร์(วิชาเอกสาธารณสุขศาสตร์)
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช

ประวัติการทำงาน

- 2527-2531 รับราชการ สถานีอนามัยตำบลหลวงซอด อำเภอสอด จังหวัดเชียงใหม่
- 2532-2545 ย้ายมารับราชการ สถานีอนามัยตำบลบ้านคำ อำเภอเมือง จังหวัดพะเยา ปัจจุบันดำรงตำแหน่งนักวิชาการสาธารณสุขระดับ 5